

Наш Лемко

РІК II.

Ч. 20 (44)

Львів, 15-го жовтня 1935

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90

NASZ LEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 вол., Піврічно 1'80 вол., Чвертьрічно 1'— вол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам дол. або рівновартість.

Товариство „Луг„

На цій світлинці бачимо свідому молодь зі села Барвінок коло Дукаї. В цьому селі постійно зростає організована праця.

Зі Союму

НОВИЙ СОЙМ І СЕНАТ РОЗПОЧАВ СВОЮ ПРАЦЮ

В п'ятницю 4. жовтня розпочалися перші наради нового польського союму і сенату. — В сенаті проводив першим засіданням найстарший віком (79 літ) український сенатор Горбачевський. На голову — маршала союму вибрали бувшого міністра Ст. Цара, а маршалком сенату вибрали бувшого голову міністрів Ал. Пристора.

На віцемаршалка Союму вибрали українського посла Мудрого.

В соймі засідає 14 українських

послів, а в сенаті 5 наших сенаторів.

УКРАЇНСЬКА ПАРЛЯМЕНТАРНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ

Наші послы і сенаторы вибрали свою президію. Голова: пос. В. Мудрий, заступники: пос. В. Целявич, сен. Юл. Павликовський і сен. О. Луцький, секретар: пос. Д. Великанович. До Контрольної Комісії увійшли: сен. В. Децикевич, пос. Г. Тершаковець і пос. д-р С. Біляк.

—0—

За вбивство міністра Перацкого

18-го листопада ц. р. розпочнеться у Варшаві найбільший політичний процес проти злочинців-вбивників міністра Перацкого. Судитимуть студента Миколу Лебеда і 11 товаришів, а саме: Степана Бандеру, Дарію Титківську, Ярослава Карпинця, Миколу Клими-

шина, Богдана Підгайного, Івана Малоцу, Якова Чорного, Евгена Качмарського, Романа Мигалья, Катарину Зарцицьку і Ярослава Рака. — Бандера, Лебедь, Гнатківська, Карпинець, Климишин, Підгайний і Малоца є обвинувачувани в приготуванні замаху і безпосередній допомозі в убитві. Останніх судять за улекшення втечі вбийникові Григорієві Матейкові. Підсудні сидять у варшавських тюрмах. Акт обвинувачення обіймає 380 сторінок друку, а акти з перебігу слідства обіймають 22 грубесних томів. Судова розправа потриває приблизно 4 тижні. На розправу покличуть 200 свідків. Боронитимуть підсудних численні українські адвокати.

—0—

ВБИЛИ СВЯЩЕНИКА

На Волині в селі Садки, пов. Рівне хтось застрілив місцевого православного священика Арсея Татуру.

—0—

ВИСЕЛИЛИ РЕКТОРА.

Уряд виселив з Польщі голяндця о. Перрідона, що був ректором українського Малого Семінара у Львові. Він був членом монашого чину Редемптористів.

—0—

СТРАЙК В АМЕРИЦІ.

В Америці застрайкувало було 400 тисяч гірників. Страйк щасливо покінчився, бо гірники дістали ліпші умовини праці та вищу платню.

—0—

ЗБІЖЖА ПОСТІЙНО ЗВИШКУЄ.

В Польщі ціни на збіжжя постійно підносяться, з причини воєнних алярмів. Небавом розпочнеться вивіз за границі більшої кількості жита і вівса.

Поширюйте „Нашого Лемка“

НАШІ БРАТИ В ПОЛУДНЕВІЙ АМЕРИЦІ

В часах, як північна Америка перестала бути золотою країною, мандрував наш та закарпатський Лемко до південної, гарячої Америки. Одно йому лише, коби заробити «кущенька талариків».

Платні агенти-жиди манили туди недавніми роками сотки наших братів. Осідали вони по приїзді до Аргентини і Бразилії — переважно на фармах. Вели там далеко гірше життя, як у правдивій Америці.

Не могли вдержатися. Нападали їх тамашні дикі племена, грабили добуток, нищили засіви, часто вбивали цілі родини. Також різні слабости, як жовта фебра, тиф десяткували їхні ряди. Дошкулювали надто нашим братам стада малих мушок, що несуть непомітно свої яечка під нігті на ногах, або й на руках. Вилягли наскомі загроюють кров, викликають великі болі, часто смерть.

Кидали тому наші емігранти фарму, оселювалися в великих містах, як Буенос-Айрес в Аргентині та Ріо-де-Жанейро в Бразилії. Находили там роботу в фабриках та міських пристановах. Одначе зубожіння світових ринків, брак вивозу тамашніх продуктів спричинило занепад торговлі. Присідали зачали емігрантів голод та біда. Тамашні голодні робітники — гаряча кров — допускалися грабіжей, убивств. Це відбилося на наших заточенцях. Не виявляли вони довгий час охоти до життя. Щойно, як стала творитися в старому краї своя хата і потрясли цілим світом важні події, став обедуватися емігрант-Лемко в українських товариствах. Гуртувався, бо спільна праця краща; головне одначе — піддержати братів дома.

Зачинають видавати українське, друковане слово; у бразилійському Прудентополісі виходить тижневик «Праця», в Буенос-Айресі «Українське Слово», в Порто-Уніас

«Лябрадорська Україна». Заснують по більших колоніях українські товариства і «Просвіти» в Парагваї, Парані.

Наші фермери, що передержали щасливо це лихоліття, є багаті під теперішню пору, їхнє майно представляє вартість декілька десятків тисяч доларів. Грізна небезпека національної загибелі та винародовлення Лемків у гарячій Америці розвівається.

Так і сміло можна надіятися, що не пропадають для нас ці тверді працівники-скитальці!

Ю. Бескид.

—o— УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ в ШКАГО.

В серпні ц. р. відбувся старанням Комітету Союзу Гетманців Державників величавий Український День в користь Української Вищої Школи в Стемфорді. На свято прибуло багато Українців з околиць своїми автами, щоб на площі св. Миколая задемонструвати величаво українське ім'я.

Полеву св. Службу Божу відправляв Преосв. о. Константин Богачевський в асисті українського Духовенства. Він також виголосив гарну і патріотичну проповідь, повну любови до поневоленої Батьківщини. Весь час над площею кружляв український літак «Львів», а отаман Союзу Гетманців Державників, др. Ом. Тарнавський промовляв до зібраних, пригадуючи всім, щоб ніколи не забували про Рідні Сторони.

В часі богослужбеного торжества держала взірцевий лад молодь Гетманців в приписових українських мундурах.

По обіді була концертна частина дня з українським козацьким хором і піснями; виступала рівнож українська молодь у національних строях. Всі присутні щедро склали датки на Українську Вищу Школу в Стемфорді, що стане українським університетом.

Так то наші брати за Океаном дбають про українську справу.

Сварка в „русской фамелії“

Арештувачня інж. Дуркота.

Серед наших русских починається «вайна» на добре.

Досі вже існує між ними три групи, які починають вести між собою безпощадну боротьбу: одна «Лемкосоюз» (госп. Гнатишак, Трохановський, Сьокало — а їхній роботі патроную Ап. візит. о. Масцох), друга — це група прихильників «Землі і Волі» (нині найчисленні-

ша), а третя зачала доперва творитися під проводом інж. Дуркота — та зачинала хилитися в сторону большевизму. Орган їх — чи радше симпатії їх були по стороні американського «Лемка», редактованого п. Вислоцьким з Кабової. Останнім потягненням 3-ої групи була відома акція, (збирання підписів під петиції до міністерства), щоб дозволили Лемків пустити ко-

льонізувати Сибір. Група Дуркота повела сильну акцію проти «Лемкосоюзу», лемківського букваря, проти польського вчителства — і скоро добувала собі популярність серед місцевих «русских». Нагло в п'ятницю 8. вересня поліція перевела ревізію в мешканні Трохановського в Криниці, у якого мешкає Дуркот (він є швагром Трохановського), арештувала п. Дуркота і відставила до тюрми в Санчі. Серед «русської фамелії» викликало це велике збентеження.

ЛІКАРЮ, УЗДОРОВИ СЕБЕ САМОГО!

В селі Нова Весь живе рідна сестра теперішнього ап. Адміністратора Лемківщини. Одначе вона не хоче вертати з православ'я.

Так само другі православні Лемки на голос заявляють, що вони хоч перейшли на «накинене-фалечне» православ'я, бо сподівалися, що й ті москвофілі душпастирі, що їх до цього намовили разом перейдуть на нову віру — то всеж таки визнають одного свого єпископа в Перемишлі.

Сьогодні вернуть з православ'я, якщо ніхто не буде їм стояти на дорозі до свідомости та національної згоди між цілим Українським Народом.

Запізно тепер Лемкові показувати Качковського і Наумовича, бо здорова національна думка полонить душу чесного Лемка і веде його на праведну дорогу Шевченка і Франка. Тут саме початок кінця уздоровлення Лемків і з фальшивого сорому (стиду).

—o— БАНДИТСЬКИЙ НАПАД.

На дорозі між Лібушею а Війтовою в горлицькому повіті напало двох бандитів, один з них був на коні, на поштової віз, що їхав до Ліпінюк. Напасники побили тяжко почтаря і він від того в шпиталі помер.

Бандити зрабували 30 тисяч зл. і багато поштових марок. Другий бандит, що був пішки, відчепив коня і оба втікли. Поліція ствердила, що один з бандитів називається Фльоріан Юречек і за ним тепер пошукують.

—o— ВИНАЙШЛИ ЛІК НА СУХОТІ У ХУДОБИ.

Швейцарський учений Генрі Шпательюжер винайшов суровицю, яка защеплена здоровій худобині зовсім охорошувала її перед зараженням страшного пошесною недугою людей і звірат — сухотами. Є надія, що сухоти зникнуть з наших стаєн а з тим зникне головне джерело зарази цією недугою у людей.

Жиди і Лемківщина

Знаємо з історії Українського Народу, що не так давно не було ще ані одного жида в карпатських селах і оселях.

Населення Лемківщини жило своєрідним питомо гірським життям, по більшій частині займалося пастирством, корчуванням пралісів. На підставі історичних джерел знаємо, що простори над долининою Вислоком, над Стобницею та Вислокою були в минувшині аж по коліно Сяну залісені густим, буйним лісом і серед догідних умовин оселявався тут тодішній Лемко. Він випалював у різних гутах, малярнях, смолярнях, вуглівках, склярнях — поташ, смолу, дьоготь, вуголь, витоплював скло, побіч головного заняття пастирства, ловлі та погаївкової управи випасічених лісових просторів.

На ці саме часи припадає найкращий розвиток початкового лемківського промислу і торгівлі зі сходом — цебто з братами Українцями. Через Борднів заходили купці з полудневих країв та навізували з Лемківщиною вимішно-торговельні взаємини. Лемко знав обходитися без посередників. Та хоч ця початкова торгівля стояла на дуже простому способі, як також продукти відзначалися примітивністю виготовлення, однак нічим непідроблюваний та нефальшований карпатський продукт манив купців з усіх сторін. Венецькі та угорські купці заходили у західні українські землі природними прогалинами серед густих карпатських лісів.

Ці прогалини були получені прорубаними шляхами т. зв. просіками. Для оборони таких переходів перед ворогом були в певних місцях пороблені засіки з вузькими просіками, або воротами. Це були т. зв. брони. Такіх брон було багато в пограничних пралісах Чеського Ліса і Судетів, про таку брону на південі від Мисленіць для оборони переходу на Угорщину згадується вже з 1258 р. З цього бачимо, що населення боронило завязку переходу в свої сторони та оселі. Однак жида не зайшли цими шляхами на Лемківщину. Ненаситие — до тяжкої праці нездібне жидівське плем'я почало з північного заходу прилікатися в лемківські гори. Багатства карпатських земель манили цих найгірших легкоробів у гарні здорові карпатські сторони.

Жидовина надіялася тут дешево проживати і дороблюватися майна на простодушности і честюлюбности Лемка — бо-ж Лемко сам від початку чесний і солідний сподівався, що всі такі самі.

Отож почалося змагання за здобуття стану посідання і поширення своїх впливів. Жид розсідався вигідно на лемківських добутках. Рівночасно ста-

вав на силу, в багатьох разках намаганням посередником у промислі та торгівлі.

Як до меду збігалася лихварська підла жидівська хмара на більше торговельні, переїздові місця, видирала в ошуканський спосіб землю Лемкам, будувала собі їхніми руками оселища та в панщизняних часах стала володіти Лемківщиною. Вмішувалася в родинне життя Лемка, пхала свої проклятуці руки ненажери й в релігійні справи карпатського села.

Знову як пани відчинили бровари, курити паличку-горілку — жид став поплечником пана, шинкував і опьянював Лемків дівольською отруєю. Жид вкорінювався ще більше на лемківських землях — тепер вже за водку і довги за пролиту землю. Жид сидів на рогачках у містах, жид був паном млина, тартаків, жид платив панови за хлопа данину, щоб міг з ним робити, що сам захоче.

Селянин на своїй рілі — був жидовим наймитом, бо жид разом з паном був володарем.

Одинокою остоею та розрадою для Лемка перед цим клятим нещастям була свята Церква та завдяки їй Лемко вдержався, не дав себе заллати жидівським морем. Лемко протиставився жидівській нахабі, ще більше став горнутися до своїх душпастирів, що наводили його все на праведну і добру дорогу.

Церква пригорнула своїх дітей і захоронила їх перед загладою, бо священство обнялося за своїх вірних. Лемко з вірою став дивитися на своє краще майбутнє.

Але нововідкрита Америка, приплив більшої готівки під лемківську стріху знову зводить на манівці працьовитих Лемків. Часто весь довголітній дорібок тане скоро в жидових закамарках, знову жид розперізується на лемківську душу.

Тепер вже подає разом з горілкою панську тандиту, щоб цілковито перемінити на чесь (?) бажання дотеперішній вид Лемківщини. Жид і жид — побіч других і москвофілів стає до війни, зокрема по світовій війні — найгіршим руйніником лемківського села.

Жид наносить на Лемківщину найгіршу заразу, яку історія знає — а саме большевицьке дикарство. Жид знову хоче вдертися в душевні справи Лемка. Жид, що вже доволі розбагатів та наївся досита лемківського, кровю і потом зрошеного хліба — хоче стати вибраним народом цілого світа, тому всюди, де тільки вдається йому, ловить нерозважних і манить їх большевицькою правдою. Прокляте жидівське насіння воює безбожництвом; жидівська родина — це збирище найгірших шахраїв, лихва-

рив, фальшивників, ошуканців, розбийдухів хоче уподібнити всіх до себе та в цей спосіб робить прислугу червоному дияволу — сталінівській почварі. Жид стає найгіршим ворогом людства!

З цим ворогом треба вести безпощадну боротьбу, бо не було ще ніколи випадку, щоб жид поміг християнинові, лишень все чигає на його загладу. Жида треба оминати, бойкотувати жидівські товари, організуватися та боронити кожної пяди землі. Українська земля на Лемківщині для Українців Лемків!!

Юліян Бескид.

СПАСАЮТЬ РАСЕЮ.

Московський діяч на Закарпатті Фендик задумав влаштувати «День русскої культури» в селі Дравцях, але люди його висміяли. Свято культури відбулося на замкненім подвір'ї школи, якого берегли жандарми, а було на ньому двацять кількоро люда. Таке діється і на українській Лемківщині, бо деякі панські лизуни, починаючи від Гнатишаків, Сьокалів, Мизиків, Когутів, Курників, Барнів, Гайдів і попів Шереметів разом з Лейбами, Срулями, Хаскелями і Пінкасами творять нову шайку розбийдухів, кацапів, щоб дальше ширити гніль і моральну загибель для Лемків. Вони то самі створили і Талергофи, бо брали царські рублі на «посебляючі» роботи на Лемківщині та зладили список всіх москвофілів в Карпатах, щоб московська армія по приході до Галичини знала, хто їй прихильний. Цей список скоро дістався в руки мадярських жандармів і вони почали гнати до Граців і Талергофів Богу душу винних селян і знущатися над безборонним українським населенням на Лемківщині.

А провідиром самим поводилося тоді краще, як в небі. Так і тепер за панські гроші надрукували пустих букварів, щоб туманити по школах невинні наші діти та большевицькими шматами «Лемко» ширять незгоду між братами Лемками, бо москаль-кацап тільки там находити жир, де мутні води.

До ідейної, шляхотної праці — так, як ними славлений цар Петро, що трупами вистелював українські дороги — вони не були ніколи і сьогодні не є здібні. Таких і жидів треба гнати зі села і стерегтися, як морової зарази!

—0—

ЗГОРІВ МУЗЕЙ.

У Варшаві згорів університетський природничий музей. В цьому музею були приміщені випхані звірята, птаці, засушені комахи з цілого світа. Згоріло 60 тисяч дуже рідких okazів. Шкоди є на 3 мільйони злотих.

Над світом зависли чорні хмари

Війна в Абісинії

3. жовтня розпочала Італія наступ на абісинський край. Італійські літаки закидали бомбами різні абісинські місцевості, а передовсім велике місто Адую. Згинуло багато неповинних жінок і дітей. По таким приготуванню рушила 100-тисячна італійська армія до наступу, посуваючись черепашиним кроком вперед. Абісинці ставлять завзятий і героїський опір, помимо того, що не мають такої модерної зброї як італійці. Абісинські війська відбиваючись, новолі уступають, щоб заманити італійців в глибину краю. Вони хотять італійців «скубати» зі всіх боків, бо так сподіються скорше знищити італійців. — Здобута А-

дуя, за котру йшли так завзяті бої, має для італійців велике значіння, бо під цим містом перед 39-и роками абісинці побили на голову італійські війська і тому італійці дишуть пімстою за поразку.

На передодні війни в Абісинії Мусоліні мав в Римі велику воєнну промову, що була гостро звернена проти цілого світа. Він отверто заявив, що «на війну відповімо війною».

Через війну в Абісинії дуже загострилися взаємосвідносини поміж Англією та Італією. Взагалі тепер є велике напруження в світі і леда їскорка може викликати нову світову пожежу.

— 0 —

А що на те інші держави?

Зед. Держави Америки, Еспанія і Японія зберігають у війні італійсько-абісинській строгу неутральність. Президент Зед. Держав Рувельт видав заборону доставляти воюючим сторонам зброю.

Німеччина заявила, що на випадок якихнебудь кроків Союзу Народів проти Італії, буде їй помагати ріжними доставами. Зате Італія буде дивитися «крізь пальці» на ріжні політичні потягнення Німеччини в середущій Європі і дасть більшу свободу німецькій меншості в Тиролю, що його завоювала Італія.

Франція ще вагається, однак все таки піддержує Англію в її протипіталійських виступах. Здається, що дійде до військового союзу між цими державами.

Англія дуже гостро виступає

проти Італії, бо її посілості (колонії) в Африці є загрожені.

Союз Народів радить і радить. З тих нарад виходить, що Союз Народів боїться гостро виступити проти Італії, щоб часом війна не перенеслася й до Європи. На однім засіданні італійський представник Альойзі в глумливий спосіб виступив проти Абісинії, кажучи, що її треба вичеркнути з членів Союзу Народів, бо вона є напасником і вона спровокувала війну з Італією. — Абісинський цар дуже довіряє Союзові Народів, але певно гірко заведеться, бо цей Союз нездбаний до життя і якоїсь акції. Є це живий труп і зовсім безпотрібна та без значіння установа, коли ніхто не слухає її розпоряджень і кожний кпить собі з її ухвал.

Невзгоди між Польщею і Чехо-словацчиною

Між обома цими державами загострюються щораз сильніше взаємовідносини. Польська преса гостро осуджує протипольські виступи чехів на Шлеску, а по містах відбуваються протическі віча з протестаційними ухвалами. Чехи звільнюють польських робітників і арештували кількадесять поляків — чеських горожан. — Ці невзгоди між чехами й поляками настали через приязнь німецько-польську-мадярську з одного боку і союз чехів з румунами і більшевиками з другого боку. Одні побоюються большевицької нава-

ди, а другі — німців, поляків і мадярів.

ЗМОВА В БОЛГАРІЇ

В Болгарії 2. жовтня, в останній хвилині, викрили приготуваній заговор на болгарського короля, королеву і членів уряду. Кількадесять революціонерів під проводом полковника Велчева перейшло болгарську границю, щоб виконати замах (Велчев втік був з Болгарії за спробу перевороту). Болгарський уряд арештував 40 цивільних осіб і 15 вищих старшин.

Між арештованими є бувший голова міністрів Георгієв і кілька бувших міністрів. В Болгарії тепер вже спокійно. — Кажуть, що змова в Болгарії мала бути ділом Греції і Туреччини, бо ці держави зміряють до відсунення впливів Італії на балканські держави. Болгарія є в союзі з Італією, а також Альбанія, де були вже спроби перевороту.

— 0 —

ВИБОРИ НА ЛИТВІ.

Литва дістала від Антанти по скінченій світовій війні малу країну Клайпеду, а тимсамим доступ до моря. Клайпеда, де є більшість німців, має автономію і власний соймик, та є під контролею Англії, Франції і Італії. В цій Клайпеді відбулися 29. вересня вибори до автономного соймнику. Вислід виборів ще не проголосили та німці твердять, що вони виграють. Ця Клайпеда є гейби бочкою пороку на Сході Європи, бо німці хотять цей край знову прилучити до Німеччини.

МАЄ ВЖЕ ДОСИТЬ ГОНОРІВ.

Дотеперішній канцлер о. І. Полянський перенісся скоро з Живця Ріманова до Вороблика і замешкав у хаті москвофія Барни, бо більшість свідомого населення відмовилася будувати під теперішню пору нове приходство. Навпаки, побудують не лише гарне приходство і господарські забудування, якщо прийде до Вороблика такий український священник, що буде радо працювати з чесними і свідомими господарями та помагати їм радою і вказівками до кращого завтра, а не розбивати і ширити незгоду проти волі народа.

Кружляє також поголоска, що о. канцлер скористав шф з нагоди поки о. др. Масцюс є в Ріманові та обіймив тому адміністрацію Воробликів.

— 0 —

ПРИСУД СМЕРТИ.

В Тернополі повісили Онуфрія Зданевича, що був засуджений на кару смерти за вбивство сусіди і поранення постерункових.

Якщо хочете причинитися до розвитку Українських Установ, обезпечіть негайно, а найдалше до 31. жовтня дозволена законом 1/3 частину вартости будинків в Товаристві взаїмних обезпечень «ДНІСТЕР» у Львові, вул. Руська ч. 20., за попереднім виповідженням її в ПЗУВ.

Вірування і правда

У лемківському селі, головні між старими людьми можна подібати чимало різних переказів, вірувань, тощо. Одним з таких вірувань є власне вірування в існування дивної сили, що її називали «горбоже». — Мабуть зараз декому насунеться питання: Що це таке горбоже? — звідки воно береться? — що воно робить?..

— Отже горбоже — після вірувань — це є дух людський. Але, це дух першої ліпшої людини, тільки ось якої:

— Коли жінка має семеро дітей (не менше ані більше) однакового полу, себто коли всі діти самі хлопці, або дівчата і коли всі діти жнуть, тоді одно з них — найстарше, або наймолодше — мусить бути горбожем. Коли такий чоловік-горбоже засне, тоді з нього (без його відома) виходить дух і блукає собі куди захоче. Такого чоловіка-горбожа, тоді ніяк не можна збудити; він спить як забитий. Аж як дух поверне, то тоді такий чоловік може збудитися. Блукаючи по світу, горбоже виправляє різні дива, а найчастіше душить сплячих горілиць людей, та висисає з них кров. Але кожного сплячого горілиць, горбоже не душить, лише «кого собі вилюбить». Нападена горбожем людина чується наче придушена, не може віддихати і є дуже перетомлена. А як когось горбоже нападе через довший час, то можна й вмерти.

Нападени бороняться перед горбожем у цей спосіб, що лягаючи спати, кладуть на грудях (або заголовку) гострі предмети. Найчастіше кладуть щіть і то на це, щоб, як горбоже схоче душити, покололося і більше вже не приходило.

Горбоже часто чапається також коней. Якого коня собі «вилюбить», то заплітає йому гриву, приносить йому овес та годує його. Такий кінь добре виглядає, лише йому ніколи не слід розплітати та розчісувати гриву, бо інакше горбоже позлоститься і може накоїти різних пакостей, а кінь може згинути.

На це даємо коротко пояснення, що таке вірування нічо не має спільного з правдою. Описані почування викликають у людини перевтома, густий та нечистий воздух в хаті, переїда, або тяжкі накривала (перини). По їді перед сном треба переїтися, ніколи не лягати скоро спати. Лежати найкраще на лівому боці, бо тоді і менше натискається на серце, накривається легким, але теплим накривалом; перед сном провітрювати все хату і не курити тютюну і прасівок. Про гігієну хати напишемо окремо.

Знову деяким коням заплітає гриву звичайна собі домова ласиця, а ніколи якась собі «горбоже». Вона деко-

Як під Римановом

НА КУПАЛА?

Купалові обряди на підриманівській Лемківщині виглядають так:

— На Купала люди збирають всіляке зілля та запихають його на стриху за крокви. Старе зілля, з попереднього року виймають і ввечері спалюють його на полі — враз з маями. Як темніє, то на полях можна побачити десятки вогнищ-собіток, а біля них гуртки дітей, молоді й старших людей.

Собітки для дітей — це правдива радість; вони майструють своєрідні смолоскипи (шмаття намочують у ропі, обмотують дротом і прикріплюють до жердки) і бігають з ними по полі. — Молодь співає такі пісні:

«На Івана, на Купава
Собітка ся підпалава,
Підпалава ей... Марусенька
Закликава си... Митрусенька.
— Поди... Митрусь на собітку,
Впечемо си сліпу кітку.
Як ся хлопці позбігали,
Сліпу кітку розторгали
А Марусі і Митрусеві кісточку
позіставляли».

«Горішане, долішане —
Подте до нас на собітку.
В нас собітка яєнька,
В нас дівонька красенька:

А є в... Паламаря красна... Євця,
А в... Шостака є красний... Андрусь —
Треба того враз злучити
І на Бога поручити.
І на Бога і на людей
Нех ся любят як два гавуби».

(голуби).

Співають ще й інші пісні, але вони не є ніяк зв'язані з собітками. Оцирч того молодь скаче через вогонь, приговорюючи при цьому:

— «Трястесьа бушкі
На... Марусині подушкі».

Вкінци роблять над вогнем знак хреста і розходяться.

Слідуючого дня (на Івана) стараються всі як найскорше вигнати худобу, щоб першим перегнати через спопеліле вогнище. Вірять, що хто перший пережене, то його худобина буде все здорова, а головні ноги ніколи не будуть її боліти. (Подав М. Н.).

Зближаються довгі вечори — кінець робіт — випривуйте передплату, придруйте нових передплатників «Нашому Лемкові», буде ще кращий.

ли непокоїть коня, її дуже тяжко зловити, або бачити, бо вона дуже чуїна і полохлива; такому коневі найкраще вимити гриву креоліною, тоді ласка не буде його непокоїти, бо вона не любить запаху креоліни.

ВИРОК НАЙВИЩОГО СУДУ

30. листопада 1933 р. Старство в Нов. Санчі покарало підписаного тоді сотрудника в Злоцькім, гривною 300 зол., згл. арештом через 2 тижні за це, що підписаний «в публичному місці демонстраційно оказав нехить для Польської Держави через це, що дня 11. листопада 1933 р. у церкві в Злоцькім перервав співання польської пісні «Боже щось Польскен», а сам почав співати українську пісню «Боже Великий».

Підписаний відкликався до Окр. Суду в Нов. Санчі, а цей ще заострив кару, бо покарав підписаного арештом через 2 тижні без заміни на гривну. Тоді підписаний вніс касацію до Найв. Суду у Варшаві. Цей узгляднув касацію і передав ту справу Окр. Судові в Нов. Санчі до поновного розглянення. На внесення урядника Старства, Окр. Суд віднісся до гркат. Еп. Конс. в Перемишлі зі запитом, чи пісню «Боже щось Польскен» заборонено співати в церквах перемиської дієцезії, на що одержав письмо Еп. Конс. ч. 5652 з дня 23. X. 1934 р., де сказано, що та пісня не знаходиться ані в церковних книгах, ані в молитвенниках, апробованих церковною владою (і через це, очевидно, не має місця в церкві). Мимо цього Окр. Суд покарав підписаного арештом через 2 тижні вправді не за перешкодження в співанні піснї, але за «оказанє нехенці для Паньства Польского».

Засуджений вдруге вніс касацію. Найв. Суд на розправі касаційній в дні 23. травня 1935 р. звільнив підписаного від вини і кари. Мотиви, ізза котрих звільнено підписаного від вини і кари, є слїдуючі.

1. Місцева учителька п. Антоніна Крамковська зачала співати ту пісню без попереднього повідомлення підписаного яко відправляючого св. Сл. Божу, а без його відома і згоди не мала права співати.

2. На підставі вьяснення Еп. Конс. та пісня не належить до ряду тих, що їх вільно співати вірним у церкві, яка на основі Конкордату в своїйому внутрішньому житті управляється своїми зако-

КУПУЙТЕ

цукорки й помадки
«Фортуни Нової»

Крамниця—Львів, Руська 20.

нами. Ізза цього згідно з ореченням Найв. Суду з дня 23. травня 1935 р. п. Крамковська не мала права співати в Церкві пісні «Боже цюс Польскен» без попереднього порозуміння з духовними властями, а оскаржений не був обов'язаний здержатися зі співанням релігійної пісні («Боже Великий»), яка є предвиджена в обряді гр.-кат.

Так отже справа зовсім ясна, що в церкві має голос лише священик,

а всі інші мають мовчати; без відома і згоди священика ніхто не сміє вводити новостей, а тим більше з дому молитви робити трибуну чужої політики. Тому, що справа цієї пісні вже в'яснена в користь Церкви — може кожний священик, без обави кари зі сторони цивільних властей, заборонити її співання у церкві.

о. Василь Гривик молод.
у Селиських коло Яворова.

Серед карпатських гір

Тарновець, се польська відпустова місцевість, недалеко Ясла. Тут до Тарнівця рік-річно ходить на відпуст багато і наших Лемків з гір. Сего року 7. вересня посвятив тут фундаменти під новий костел латинський Єпископ з Перемишля. Для більшого торжества запрошено і нашого священика зі Службою Божою.

Прекрасним голосом співав Службу Божу о. Еван Антін з Боднарки, горлицького пов. разом зі своїм сільським, гарно вишколеним хором. Хор з Боднарки, се один із кращих українських сільських хорів на Лемківщині. Підчас нашої Служби Божої костел був цілий переповнений. Багато навіть Поляків приступило до нашого св. Причастія. Варта було глядіти, як поляки з одушевленням слухали нашого прекрасного співу.

Честь молоді з Боднарки, що хоч з дуже далека, а приїхала до Тарнівця, щоб показати красу нашого співу, бо гідно і величаво звеличала наш обряд своїм гарним

співом, в присутності кількатисячного народу і численного польського духовенства.

По Службі Божій польські священики не находили слів похвали для боднарського хору і до днес з одушевленням згадують той спів.

Розділ, пов. Горлиці.

Дня 8. вересня в неділю відбувся відпуст в тутешній парохіальній церкві. Службу Божу з діяконами відспівав горлицький декан о. Й. Ляльович. Сильну проповідь виголосив о. М. Горечко, один із найкращих проповідників на Лемківщині. На другий рік розділяти будуть обходити 150-ліття своєї церкви, добре було б, щоб до того часу вже не зводікали, а скінчили вже мальовання церкви, бо всі сусідні церкви є помальовані, лиш їх одна в околиці ще не вимальована ціла, лиш до половини. По гарнім храмі Божім пізнається побожність парохіяни, а по занедбанім лишень недбалство і скупість, а до цього останнього розділяни мабуть не допустять.

Дивні дива

Є на Лемківщині село **Костомарівці** (Костарівці к. Сянока). Село, як і другі села, багато верб між хатами мало садів, а місто ланів поля вузюнькі межі, межі. Як господар оре, то не має права на своїм полі конем навернути. Вже під кінець зими біда в Костомарівцях. Нетільки хліба чорного бракує, але й картопельки нема і бочку з капусти порожні. А люди? Жалься Боже, бідні, мізерні такі, аж чорні. За п'ятьдесят грошів на панське ходять. Розуміється свій харч: вар і борщ пісенький. Бо остання ложка молока іде на продаж на сіль, на податки і додатки до податків. Живуть не живуть і вянуть люди в отих Костомарівцях, в чудовій китловині, окруженій віночком верхів лісистих.

Задумали костомарівчани шука-

ти собі якоїсь помочі і заснували кооперативу. Приїхав український ревізор до села, зібрався гурток людей, відчитали статут, вислухали цікавого реферату і охрестили кооперативу як свою «Надію» на краще завтра.

Та ба! Довідались про це москвофільські матадори зі Сянока і давай громадою посунули в Костомарівці з котячою музикою, та ріжними когутиками і попереломами. Приїхали двома фірама й питають: «Да каким-же то каком, ви посміли без нашого соглашения засновувати мазепинскую кооперативу?»

І пішли-пішли крякати і гавкати. Костомарівчани народ спокійний, довірливий, думають собі, може й їх правда, тай погодились

записати кооперативу до ревізійного.

З великої радості тоді когутик аж запіяв і вліз до курничка. А курничок, вибачте, трохи кривий, запаскуджений аж чорний, як лайняк. Отож взяли господинове і поставили костомарівчанам того курничка на стіл і кажуть слухатися когутика, а як когут вилетить за своїм інтересом на кохання, тоді, мовляв, слухайте самого курничка. Не знали костомарівчани, як саме такий деревляний і замазаний курник буде вести лад у кооперативі, бо то й смердить від него і не гарно для всіх і з дива аж слова не промовили.

Господинове відіхали, когут собі полетів за ними, а костомарів-

Засновуйте Кружки «Відродження» у всіх українських селах на — Лемківщині.

Відродження визволить наш Український Народ з алькоголізму й нікотинізму і так відродить його до нового життя.

чани осталися з чорним, замазаним курничком. Думали, думали, а потім ставали десь в кут під лаву, хай біда там стоїть і чекає свого газди.

Самі взялися живо до праці. Звозили цеглу, пісок, каміння, дерево і вимурували кам'яницю. Тяжко працювали, всі згідно. А записував ту роботу Миколай, йому люди зразу повірили, бо видавався чесним чоловіком. Не мала кооператива грошей платити за роботу, люди працювали за півдурно, а Миколай обіцяв всім вписати належності на уділи. Тільки курник під лавою в куті сміявся і як нікого не було шептав «будуйте, будуйте, то все буде моє, я ту буду паном і мій когут».

Вибудували люди хату зі склепом, канцелярією і салею. Посвятили будинок, як Бог приказав і зійшлися якомсь на збори. Радять с'як і так і постановили вибрати собі управу таку по своїй більшості і волі. Вибрали. Аж тут приходить страшне письмо аж зі Львова, що збори і вибір управи неважні, бо не було виставленого курника з когутом на столі. А бідаки костомарівчани тяжко працюючи не знали, що ревізійний має такі церемонії. Думали, що кооператива буде тих власні-

Купуйте „Золотий Колос“ на 1936 рік

стю, що її будували, тай помилились.

Защуміло - загуділо - запищало, прилетів червоний, задиханий когут і вскочив на свого курника: «А ти сякий такий, чого не пильнував на зборах, чого я тебе тут замазаного страшака зіставив?» Курничок аж вігнувся. А когут давай до Миколая: «А каким-же ти каком, Миколаю, смів без могою соглашения втягати до протоколу нову управу та чисто українську? Да как ти, Миколаю, важився записати уділи тим, що тут працювали для нас?» Збілів Миколай, аж трясеться і просить ласки. Побіг до канцелярії і виписав цирограф:

«Отсим викидаєся з членів кооперативи могою рідного батька, моїх братів і сестри і ще тих кільканайцять, що ту тяжко працювали при будові, бо вони готові голосувати по своїй волі, а не по волі високопочтенного господина когутика. І як стій всі вон зі салі! А хто поважиться з тих виклятих зістати на салі, то хай знає, що наш високопочтенний господин когутик може полетіти до самого царя-батюшки, а тоді вам всім смерть на амінь!»

Скорчилися «викляті» і виїхали. Хтось пробував питати, чи то когутик будовав, та чия це хата. Але в ту мить котяча музика музичка заграла марша «молчать і не разсуджать» і все втихло.

Проівав когут, хто має бути в управі і надзирати над ділами кооперативи, поставив свого курника на столі, наживав дзюбом Миколаєви, затріпав крилами і зник.

Стидно стало всім членам, що ними помітує якийнебудь когутина, та що на ганьбу мусять тримати на столі замазаного курника, але Миколай всіх заспокоїв: «Тихо будьте — каже — бо то наш істинний когут! Чи ви не виділи, що хвіст в него біло-синьо-червоний, як наша лента, я там добре заглядав, а ви не виділи. А курник також помазаний істинно, як має бути.»

Не втерпів котрийсь і крикнув: А що з тими кількома сотками злоти, що то склепареві бракло? По тих словах сталося якесь диво. На столі курник зачав крутитися, як несамовитий, піднісся в гору, а крізь шпари зачалося сипати таке, що когут звичайно випускає, що люди чимскорше мусіли затикати носи і втікати. Відреклися і кооперативи і своєї праці і цілої хати.

На пляцу осталися при курнику тільки Миколай з тим, що під капличкою рие і злодій-манкар.

Осталися, набрали диху і рикнули: хай живе святая гусь!

А костюмарівчанам вже очі отьорилися. Свою працю мусять взяти в свої руки.

Іван Молодий.

Критика нашого життя

(Продовження).

8. ОСОБИСТА ГІДНІСТЬ.

Дуже багато стрічаємо таких, що перед леда панком, якимсь, там вчєра батариною, а сьогодні чужим попихайлом ломлять коліна і гнуться малоццо не до землі. Ти, чоловіче, знай, що хоча той панок трохи може, ліпше вбраний від тебе, він такий самий моловік як і ти. Отже коли ти віддаєш йому пошану, він теж зобов'язаний тобі її віддати і ти повинен її домагатися, бо ти теж маєш якусь особисту честь на якій тобі залежить. Я нераз був свідком, як то нашим людям всілякі панкове особливо жидки «іздили по носі». Виїде наш брат до міста свою кервавицю продати, а тут не тільки що його обдирають, але ще й добре висміють. Не дати собі «на голові кілки тесати»! Боронитися! Не дати себе понижувати. А найгірші то вже ті, що запродаються за якусь там чорну каву, недокурки та інші відпадки. Так то нажаль деякі наші люди поступають перед чужими і то навіть такими, що ділають на шкоду нашого народу. А якжеж відносяться до рідних інтелігентів, що хотять або вже працюють, або працювали для нашого добра і взагалі бажають нам всього найліпшого? Цей інтелігент нераз мусить добре намозолитися заки поборє в наших людей впертість, недовірчивість, фамі і облуду. Часом люди роблять навіть пакости чоловікові, який хотівби нам прихилити неба. Якеж то прикре непорозуміння. Тому добре розважмо і вчїмсь пізнавати й належно оцінювати рідних інтелігентів, що бажають нам зо щирого серця добра! Мусимо вміти оцінити належно працю і заслуги рідного інтелігента, нашого провідника, віддати йому належну пошану та віддячитися за труд для нашого добра. Тим лише заохотимо його до дальшої праці для нас. Бо велика кривда і несправедливість, коли належно не пошанується людина, яка працює для нашого щастя.

9. СОЛІДАРНІСТЬ.

«Всі за одного, один за всіх» — каже давня приповідка. А чи ми є солідарні? Часом, але рідко. Коли щось злого притрапить, одному синнові

Ізраїля, сейчас як ті ворони, прибігають йому на поміч другі жидкове. А в нас, коли когось десь несправедливо набють, або його стрієне якесь нещастя чи кривда, то замість рятувати, ще й з нього насміються — «добре йому так — говорять між собою — міг там не іти, або то не робити», — кажуть. Так не повинно бути! Треба все й всім нам ставати в обороні нашого брата.

10. ФАЛЬШИВИЙ ВСТИД.

В нас дуже числяться з тим, що «другі скажуть». Добре є того триматися, але не занадто. Неодин господар, неодню нове пробувавби на господарці і в факттю, тільки страшенно боїться отцего сакраментального «що повідають другі», або «що будуть сміятися, коли йому не вдається проба». В злomu все треба числитися з чужим голосом, з чужою опінією, затє в доброму ніколи не треба зважати, чи хтось з того буде сміятися, або тішитися з хвилевої неудачі. Робити задумане й кінець! Ті, що перше сміялися, самі будуть робити те саме, як тільки переконаються, що це добра річ.

(Дальше буде).

ВІДВІЧНЕ НЕЩАСТЯ

По наших селах не переводяться спори за межу, за поділ маєтку і ці спори часом кінчаються смертю, або вічним каліцтвом. Кілька днів тому в Корчині, сокальського повіту на тлі маєткового спору 23-літній Євген Шульган застрілив свою мачоху та важко ранив свого батька. Потім сам себе застрілив.

КАЧКИ ІЛИ ЗОЛОТО.

На Уралю в Росії в місцевості Ємони-Павльово господарі завважили в дзюбах своїх качок нераз й по кілька зернець золотого піску. Скоро переконалися, що качки порпаючися в намуді річки, вловлюють також золоті зеренця. Та недовго тішилися господарі цим багатством, прийшли большевицькі посіпаки і заборонили приступ до річки.

ВПИСИ ДО КОЕДУКАЦІЙНОЇ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ШКОЛИ В ШИБАЛІНІ.

Управа Школи повідомляє, що черговий шкільний рік починається 5. листопада. Навчання триває 20 місяців без перерви.

Школа приймає хлопців і дівчат у віці від 14. до 19. року життя, що скінчили найменше вселюдну школу.

Предмети навчання: 1) Загальнообразуючі: релігія, українська мова, історія, географія, рахунки, гігієна, спів. 2) Фахові (теоретично й практично): рільництво, годівля, організація, городництво, садівництво, бжільництво — для хлопців і дівчат.

Окремо для хлопців: сільське будівництво і необхідне для власного вжитку ремесло.

Окремо для дівчат: шиття, крій, куховарство і домашнє господарство.

Молодь проходить теж теоретично й практично кооперативний вишкіл.

До прохання о прийняття долучити: метрику (метрикальний випис), останнє шкільне свідоцтво, життєпис, зобов'язання родичів, що правильно платитимуть місячні оплати та поштовий значок на відповідь.

Управа Школи повідомить про своє рішення.

Оплати: вписове (одноразове) 10 злотих, оплата за навчання та повне утримання в інтернаті — 25 злотих місячно.

Адреса школи: Сільсько-Господарська Школа, Шибалин, пошта Бережани.

ТРЕБА АЖ СТІЛЯТИСЯ.

В Кам'яній, пов. Ліско 20-літній молодець І. Готер, ідучи гостинцем, стрінув свого суперника Б. Пелю, що залинявся до тої самої дівчини, що й Готер. Не думаючи довго, Готер витягнув револьвер і п'ять разів стрілив до Пелі. Важко раненого Пелю перевезли до лічниці. Це все наслідки жидівської комуни, що не узнає ні Бога, ні релігії, бо якщо Готер мав би на серці Бога, не стріляв би зараз, лише старався би мирно полагодити любовну історію.

Слідуюче число «Нашого Лемка» одержать лише ці, що мають заплачену передплату по кінець ц. р.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед знич. оголошень: П'ять стор. 300 воз.; пів стор. — 150 воз.; чверть стор. — 75 воз.; одна восьма стор. — 40 воз. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот. Дрібні оголошення за слово 10 сот.

ЛИСТУВАННЯ.

Поради і відповіді на запити помістимо в наступнім числі, бо досі начальний редактор перебував на відпустці.

Мбл. Мабуть забули зайти до нас, тому «Давночок» шлемо поштою. Ждемо на нові адреси. Привіт.

Полева: Просимо приєлати.

Андрій В. Барвінок: Чи написали подання до школи, дайте знати.

Володимир При: Праці у нас немає; можливо — що літом зайшли б яке заняття, але на зиму трудніше. Чи асекурацію вже виплатили?

Комісентів прохасмо бодай ратами вирівновати зобов'язання. Сотик, виданий на рідну пресу, вернеться в народі. — Деяким, що мимом умімнень, не вирівняли своїх довгів, або не відновили за останній квартал, переплату — здержуємо з цим числом висилку часопису. На кредит лише большевики посилають свої газети.

Відновляйте читальні «ПРОСВІТИ», пишть до Головного Т-ва «Просвіта», Львів, Ринок 10.

Від повітового старства в Березові дістала наша Редакція слідуюче спростування:

СПРОСТУВАННЯ

до статті п. наг. «Як воюють Стрільці в Яблонці Польській», поміщеної в часописі «Наш Лемко» ч. 17. з дня 1. IX. 1935. р.

Неправдою є, що дня 11. 8. 1935 р. на забаві в читальні ім. Качковського в Яблонці Польській, березівського повіту, впав гурт п'ятих Стрільців, узброєних в револьвери, книжки і пружинові палки та що вони з диким вереском руйнували салю та виганяли і розбивали присутних.

Натомість правдою є, що в тім дні підчас забави, за виразним дозволом Комітету увійшло кількох польських хлопців враз з дівчатами, яким за згодою Комітету зіволоєю перетанцювати один танок, після чого поляки хотіли негайно опустити салю.

Правдою є, що Осип Тац з Дубини коло Яблонці Польської просив о докінчення заграного танку, на що в відповіді Кирило Гринік вдарив Таца в голову сокирою, спричиняючи тим цілий випадок і загальну бітнику. Неправдою є, начебто руські хлопці були заскочені нападом поляків. Неправдою є також, що Стрільці були узброєні, натомість правда, що один з них Клямут Владислав показав, коли почато на вулиці бійку, руським хлопцям револьвер страшиак, що його відобрала від нього поліція.

Про цей випадок донесено судовим властям, що є єдиною управлені до оречення, хто завинив в цій справі.

Повітовий Староста
Бориславські.

ПРИГОДА З КОРОВОЮ.

В селі Кранув, пов. Кельце, корова одної бідної вдови кинулася на коморника, коли він хотів від вдови її забрати за довги. Коморникові вдалося якось втекти, а постерункового, що з ним прийшов, корова рогами добре поколола і його мусіли відвезти до лічниці.

ВСЯЧИНА.

В селі ОЛАВИ к. Новотомця грим підпалив хату і забив в хаті молодого господаря Василя Хомика. Його не встигли вирятувати з вогню, бо хата з усіх сторін загоріла. Згоріло все майно з цьогорічними зборами.

Народна Торговля

у Львові
і її склад-філія
в Сяноці

гриби скуповує
по най-
вищих

цінах і продає всі

**споживчі
товари,**

висилаючи їх також у найдальші гірські села **дешевими харчевими поштовими посилками.**

Поширюйте „Нашого Лемка“